

Muziek, Media en andere Herinneringen aan 1962 (3)

Wel eens nagedacht hoeveel het menselijk verstand aan informatie heeft te verwerken op dagelijkse basis en dat doorberekend per jaar, decennia of in dit geval tussen 1962 en 2012? Vijftig jaar aan verworven informatie en dan juist dat specifieke te kunnen terughalen om te verwerken tot een nieuwe aflevering van deze serie. In 1962 was Hans Knot 12, om in de maand september vervolgens te verjaren naar 13. Pure jeugdherinneringen zullen het niet alleen zijn want ook toen was hij al bezig met schaar, plaksel en papier om zoveel mogelijk - toen nog zonder doel - te bewaren. Hij neemt U mee terug met een derde reis door het jaar 1962.

In ons huis is een kamer ingericht voor het kranten en tijdschriften archief en hierin liggen dikke bundels, per jaar gerangschikte, volledige en incomplete tijdschriften en stapels opgeplakte krantenartikelen en aantekeningen. Tezamen met mijn eigen geheugen een waarlijke bron vormend voor het schrijven van deze artikelserie. Nadat ik het rubberen elastiek - dat al aardig is verschrompeld door de tanden des tijd - heb verwijderd doe ik mijn ogen dicht en trek een willekeurig vel met een knipsel tevoorschijn om allereerst te kunnen melden dat op 17 juli van dat jaar de benoeming afkwam van Prof. H.J. Lammers tot de nieuwe rector magnificus in Nijmegen. De curatoren van de toen nog specifiek Katholieke Universiteit hadden hem benoemd voor de periode van het studiejaar 1962-1963, en dus niet voor een langere periode, zoals in het heden normaal is. Prof. H.J. Lammers, die anatomie en embryologie doceerde, was destijds de eerste hoogleraar van de Faculteit voor Geneeskunde, die voor dit ambt werd aangewezen.

We leerden in die tijd op school dat het centrum voor de textielindustrie in ons land was gevestigd in Twente, ver voordat het werk werd uitbesteed aan goedkope Derde Wereldlanden en de fleurige industrie in ons land totaal in de slob geraakte. In Enschede was in 1962 nog volop te merken dan men het hart van de textielindustrie huisvestte, want er werd van 21 augustus tot en met 1 september een internationale tentoonstelling gehouden over textiel en mode. In een grote ruimte was een complete fabriek, in werking, neergezet, waarop een paviljoen aansloot waar prachtige stoffen uit de gehele wereld waren tentoongesteld. Dit alles onder het motto 'Twee eeuwen mode'. Ook was er een deel van de Koninklijke poppencollectie tijdelijk beschikbaar gesteld aan het organisatiecomité, terwijl tevens materiaal uit het Museum over de Mode, was afgestaan. In de productieruimte konden de bezoekers leerlingen van de Enschedese textielscholen aan het werk zien.

Ik heb altijd al iets met lezen gehad; boeken hebben de planken vanaf jonge leeftijd gevuld en ik heb zelfs op een bepaald moment, in 1967, besloten drie opleidingen te gaan volgen; respectievelijk die van bedrijfsarchivaris, bibliothecaris en documentalist. Het zat er dus in dat ik op latere leeftijd veel zou gaan uitpluizen en publiceren. Maar het zat er ook in dat ik - vooral onbewust - bepaalde dingen ging bewaren. Zoals een stukje dat in 1962 verscheen naar aanleiding van het 32ste bibliotheek congres, dat in de Stadsschouwburg van Sittard was gehouden, dit in combinatie met de algemene ledenvergadering van de vereniging voor openbare bibliotheken en van de Nederlandse Vereniging van Bibliothecarissen.

Tijdens de bijeenkomst werd het duidelijk dat de plannen van de regering om over te gaan naar de instelling van een vijfdaagse werkweek, dat trouwens nog enkele jaren zou duren voordat het werd gerealiseerd, zeker consequenties zou hebben voor het bibliotheekwezen. Immers diende meer personeel in de toekomst te worden ingezet wat ook een ander financieel plaatje zou gaan geven. Er was echter ook goed nieuws want ondanks de nog steeds stijgende populariteit van het pocketboek en de televisie, bleef de belangstelling bij de Nederlanders voor de bibliotheken toenemen, waarbij vooral de jongeren steeds meer bereikt werden. Een deel van de congresbezoekers kreeg ook de mogelijkheid een uitstapje te maken naar Aken, waar ondermeer enkele bibliotheken werden bezocht als wel andere bezienswaardigheden van de Keizer Karel Stad.

Het was trouwens in de tijd dat de Openbare Bibliotheken een inhaalwedstrijd aan het maken waren, wat weer een nadeel was voor de vele kleine, tot zeer kleine buurtbibliotheken, die vaak waren gevestigd in buurtwinkelpandjes. Ik herinner me in de Korrewegwijk in Groningen een tweetal van die winkels, waar je de boeken voor een dubbeltje kon lenen. De eerste was gevestigd op de hoek van de Heymanslaan en de Landstraat in een winkelpand waar nu al weer decennia lang een café in is gevestigd. De tweede werd gerund door mevrouw Dagelet op het Wouter van Doeverenplein. Haar pandje huisvestte niet alleen een particuliere bibliotheek maar ook een postzegelhandel. Thuis hadden we zelfs een ander voordeel en wel dat onze oudste broer Jelle en oudste zus Rika zich actief bezig hielden binnen de bibliotheek van de Sint Franciscus kerk aan de Zaagemuldersweg. Iedere zondag, na de kerkdienst, was de uitleentijd en vaak werden we zelfs verwend omdat we (vaak) als eerste de nieuwste stripboeken mochten lenen.



Franciscuskerk Foto: Hans Knot

In 1962 stemden we in Nederland, mits er een televisietoestel in huis was, af op de programma's van de Nederlandse televisie, waarvan er slechts één net actief was. Dat betekende ondermeer dat de keuze beperkt was, het aantal uitzendingen zeer klein was, er in zwart/wit werd uitgezonden en bij lange na niet ons land totaal bedekt werd met de uitgezonden signalen. In 1951 was er een televisietoren, met een lengte van 219.5 meter gebouwd op het zogenaamde Paardenveld in IJsselstein, in de volksmond de televisiezendmast Lopik genoemd. Niet alleen was er een televisiemast opgesteld, ook een aantal gebouwen waarin middengolf- en FM-zenders waren er te vinden. In Nederland was op dat moment een aantal steunzenders actief, wat niet het gewenste effect gaf. Niet veel mensen maakten zich er druk over, immers was de televisie in ons land in volledige ontwikkeling. In 1961 was de bouw van een nieuwe zendtoren, die de geschiedenis is ingegaan als de professor Gerbrandy toren en die bijna jaarlijks rond de kerstdagen gezien wordt als de 'grootste kerstboom' ter wereld, in gebruik genomen. Hierdoor werd, na een dienstperiode van iets meer dan 10 jaren, de eerst genoemde zendtoren overbodig.



Ansichtkaart Gerbrandy toren
Foto: Freewave Media Magazine Archief

Op 8 mei 1962 werd de mast, met een gewicht van negentig ton, neergehaald. De redactie van 'Nieuws van de dag' meldde in de avondkrant: 'Sinds vanmorgen even over elf telt het park van radio- en televisiemasten één mast minder. Met een aanzwellende dreun, die seconden lang aanhield, smakte de meer dan tweehonderdmeter hoge mast, die van 2 oktober 1951 tot en met 16 januari 1961 televisieprogramma's het land in heeft gestraald, in het grasland.' De nieuwe mast, die al enige tijd in gebruik was, heeft een hoogte van ruim 350 meter en is, tot op de dag van vandaag, nog steeds in gebruik. De oude mast was voor andere doeleinden niet meer bruikbaar en de kwaliteit van de galvanische beschermingslaag was in de loop van de jaren zo achteruit gegaan dat het onderhoud te duur werd. De restanten van de neergehaalde mast werden trouwens opgekocht door een slopersbedrijf uit Utrecht.

In 1962 was nog lang niet elk gezin in het bezit van een televisietoestel. Bij ons thuis had het apparaat tegen het einde van de jaren vijftig haar intrede gedaan. Aan weerszijden van ons burens die geen televisie hadden aangeschaft maar waarvan de kinderen heimelijk, via de achterdeur, met een bepaalde regelmaat kastje kwamen kijken. Reden dat de burens geen televisie in huis hadden was dat ze, vanaf de kerk, duidelijk was gemaakt dat er duivelse invloeden vanuit de televisie over ons werden verspreid.

Dat brengt me automatisch na de discussies over dit onderwerp die op onze toch wel redelijke conservatieve MULO op het schoolplein werden gevoerd tussen een aantal jongeren, dat altijd samschoolde in dezelfde hoek van het schoolplein aan de Violenstraat. Het waren op de Cort van der Lindenschool voor een groot deel kinderen van de zogenaamde middenstandsouders. En hoewel een openbare MULO, zaten er toch geloof stromingen van allerlei aard door elkaar. Voor de school, bij de ingangdeuren, stond iedere ochtend de hoofdmeester, Eef van

der Zee, zijn kudde leerlingen goedemorgen te wensen, dit begeleid door een boze frons op zijn voorhoofd en een wijzende vinger naar het schoolplein. Gek genoeg krijg ik hem nu weer voor mijn gezichtsveld, bijna een halve eeuw later. Wonende in de Asingastraat en bij mijn vader klant in de kapsalon, diende ik dus echt op te passen niet uit het gareel te treden. Nooit heb ik hem anders gezien dan gekleed in zijn blauwe pak, met een dubbele vouw in zijn pantalon en een sobere gleufhoed op zijn redelijk kaal hoofd. Nee, Eef van der Zee was niet degene die ons tot discussie aanzette.

Daarvoor waren de meer jongere leraren aanwezig. Dezen waren ervan overtuigd dat de jongeren hun ogen vooral op de veranderende wereld dienden te richten en zich - hoewel nog redelijk jong - best af en toe mochten afzetten tegen de heersende maatschappij van de vooral in donker geklede volksvertegenwoordigers in Den Haag, grotendeels vertegenwoordigd vanuit allerlei geloofskringen.

Het ging er af en toe pittig aan toe, waarbij we op het plein goedkope shagjes rookten die van man tot man gingen en soms trieste gezichten opleverden als bijvoorbeeld het gevoerde kerkelijke beleid tot 'verbod op het beeldscherm' weer eens aan de beurt kwam. Sommige klasgenoten verzwegen hun afkomst maar bij het zien van de trieste gezichten wist je meestal genoeg. Dat brengt me automatisch bij een bericht uit 'de Telegraaf' uit 1962 over de familie van der Hoef, destijds woonachtig in Lunteren op de Veluwe. Het had allemaal te maken met het onderwerp: 'TV eruit of de kerkdeuren dicht'. Het was dominee Verhoef samen met enkele ouderlingen van de ongeveer 1000 leden tellende Gereformeerde gemeente van Barneveld die de toen 23-jarige Bertus van Hoef op het matje hadden geroepen vanwege het gegeven dat hij en zijn jonge echtgenote een televisie in huis hadden genomen.

Na het gesprek had dominee Verhoef het echtpaar Van Hoef de toegang tot de kerk ontzegd. In die tijd was het volgens de Gereformeerde Kerk het in bezit hebben van een televisietoestel verboden, terwijl het luisteren naar de radio oogluikend werd toegestaan. Het jonge echtpaar Van Hoef zou belijdenis doen, maar de Kerkenraad had zich daar negatief over uitgesproken. Men was namelijk door een op leeftijd zijnde kerkelijk medewerker, W. Soetendal uit Lunteren, op de hoogte gesteld van het zondegeval van het echtpaar.

Als gevolg van deze melding was op de zondag in de streekkerk van Barneveld, waar 42 echtparen hun belijdenis deden, het echtpaar Van Hoef niet aanwezig. De dominee verkondigde dat de jonge mensen een grote zonde hadden bedreven en dat de Kerkenraad zich daardoor genoodzaakt had gevoeld het trieste besluit

te nemen en voor Bertus en zijn vrouw de kerkdeuren gesloten te houden. Pas de maandag na de dienst werd bekend dat 'het misdrijf slechts het bezit van een kijkkastje was'.

Het echtpaar uit Lunteren werd door de predikant voor de keus gesteld: als de televisie het huis uit zou gaan dan zouden de deuren van het godshuis weer open gaan. Voorwaarde was wel dat ze eerst in het openbaar voor alle gemeenteleden hun zonden zouden moeten bekennen. Zou het televisietoestel echter in de woonkamer blijven staan dan zouden Bertus en zijn vrouw nooit meer naar de kerk mogen gaan. Een betreurenswaardige zaak, die vijftig jaar geleden als heel normaal werd beschouwd.

Als we kijken naar de consumerende Nederlander dan werden er steeds meer producten op een opmerkelijke manier in de markt gezet. Via grootse advertenties in dag- en weekbladen probeerden allerlei leveranciers hun producten vooral aan de vrouw te brengen, daarbij sentiment en vrouwelijke gevoelens op de juiste manier af te stemmen met de kleur van de advertentie die men creëerde. De in 1782 gestarte onderneming van de familie Van der Leeuw wist wel degelijk hoe men de huisvrouw kon beïnvloeden een bepaald product in de winkel te kopen en op die manier naamsbekendheid en omzetcijfers groter te laten worden.

Zo werd in 1962 een redelijk onbekend product van Van Nelle gepromoot, de Van Nelle's Oploskoffie. Men probeerde het hart van elk gezin te winnen door dit product aan te bieden in combinatie met een fijne verrassing. Bij aankoop kreeg moeder namelijk op de pot met oploskoffie met 25 waardepunten. Als je 50 punten had kon je deze op een briefkaart met een waarde van 8 cent plakken en er voor 90 cent aan postzegels bijplakken. Je kreeg dan per omgaande een plastic plaatje met een Piggelmee verhaal toegestuurd. Dus had moeder de huisvrouw voor vader en zijn vrienden en de naaste familieleden Van Nelle's oploskoffie in huis gehaald, om echt even voor te gaan zitten. Koffie zoals men wilde proeven. Krachtig geurig en vol aroma.



Anno 2012 is het wel heel vreemd als je op een bepaald onderwerp iets via internet zoekt maar totaal niets vind. Ik ben op zoek naar het Vlaamse tijdschrift 'Piccolo' en dan wel speciaal naar een serie flexi grammofoonplaten, die men ooit in het begin van de jaren zestig in de omloop bracht. Ze werden in het weekblad met veel bombarie aangekondigd als 'de kleine onverwoestbare grammofoonplaatjes met hun glasheldere weergave.' Reeds bij de eerste release werd gemeld dat de reeks, die nog uit diende te komen, een ware discotheek zou vormen die de moeite waard was 'voor jonge moderne mensen, die van moderne muziek houden.' Heel ver van te voren werd de release aangekondigd van al weer een 'Piccolo Topper', zoals ook in de editie van 11 maart 1962: 'Over vier weken verschijnt onze topper nummer 3. Het is een spik-splinter nieuw nummer van een ensemble met wereldreputatie'.

Het was namelijk een nummer van The Cousins in 'You caught me on the hop'. Hoe kreeg men nu een exemplaar van deze plaat? Vier weken lang was er een bon te vinden in Piccolo, waarbij vier van deze bonnen, specifiek gericht - in dit geval - op nummer 3, recht gaven op een exemplaar van de flexi grammofoonplaat. Het weekblad was een uitgave van Uitgeverij Sparta uit Antwerpen en werd door Exploitatiemaatschappij Albino uit Den Haag op de Nederlandse markt gezet. Het weekblad was een verzameling van muziek- film- en amusementsnieuws, aangevuld met voor die tijd pikante foto's van dames. Ik kan me voorstellen dat menig exemplaar van dit weekblad in Vlaamse katholieke huisgezinnen heimelijk door de jongeren werd gelezen. In Nederland hadden we natuurlijk een bijna soortgelijk tijdschrift, dat onder de titel 'Lach' werd gepubliceerd.



Cousins

Een uitgebreide zoektocht naar de serie flexies heeft niets meer opgeleverd dan een bericht in voornoemde editie van het weekblad Piccolo, waarin nummer 3 in de serie werd aangeprezen. Uiteraard is er wel veel informatie te vinden over deze Belgische formatie, die soms onterecht in de categorie 'Belga Pop' wordt geplaatst, immers waren ze de werkelijke popmuziek ver vooruit. Wel dient daarbij worden opgemerkt dat in een later stadium, toen ook de Britse invasie plaats vond, The Cousins zich gingen bezig houden met het 'coveren' van successen. Voor een complete discografie van de formatie The Cousins verwijst ik je naar: <http://www.ultratop.be/nl/showinterpret.asp?interpret=The+Cousins> Een ander opmerkelijk gegeven was dat in Piccolo regelmatig een uitgebreid overzicht was te vinden van de diverse Fanclubs die er in België en Nederland actief waren, compleet met adressen waar je eventueel je kon aanmelden.

Uiteraard was de redactie van het blad uit Antwerpen ook aanwezig toen in deze grootste havenstad van België begin 1962 Paul Anka in het land was. De directie van het grote warenhuis 'L'innovation' had een speciale ontvangst voor Paul Anka geregeld in haar filiaal aan de Mair in Antwerpen. Honderden fans waren er om half twee in de middag er voor de deuren van het warenhuis opgesteld om de komst van de Canadese zanger te kunnen zien. Nadat eerst twee agenten ter begeleiding aanwezig waren, volgde er al snel versterking en was op een bepaald moment een ploeg van 10 personen, die geleid werd door de commissaris van de Rijkswacht Schoeters. Maar toen de komst van Anka naderde was het aantal mensen uitgebreid tot ettelijke duizenden fans, die allen een glimp van 'Mr. Dianne' wilden zien.

Maar hoe ging het eigenlijk verder die middag? Paul Anka was in eerste instantie meegenomen op een tocht door de Scheldestad, daarbij begeleid door de toenmalige 'Ambassadrice van de Jeugd', Rita van Deun. Na het bezoeken van het Rubenmuseum was een lunch genuttigd op 'de Perousse', een drijvend restaurant en daar was geregeld dat Anka via de achterdeur van het warenhuis ongezien zou worden binnengesmokkeld. Er zouden door Paul Anka liefst meer dan 2500 handtekening worden gezet op exemplaren van zijn toen 'nieuwste' single, 'Love me warm and tender'. Duidelijk was zeker dat alle aanwezige fans dit gevoel zeker hadden.

Trouwens, de bijeenkomst verliep niet geheel vlekkeloos, een toonbank had het begeven onder het gewicht van de fans. Geen wonder want de toonbanken waren aangeschaft voor de verkoop van 'jongherenkleding' en deden het zeker niet bevredigend als podium! Op die tweede verdieping dus duizenden aanhangers van Paul Anka maar op de parterre was op hetzelfde moment in het filiaal 'L'innovation' in Antwerpen een beroemde Nederlandse schrijver, A. den Doolaard, te gast, die enkele honderden aanwezigen plezierig verhaalde over zijn reizen naar Griekenland, uiteraard met als doel zijn boeken vaak langs de kassa van het warenhuis te laten gaan.



A. Den Doolaard en Paul Anka
Collectie: Piccolo

In Vlaanderen waren inmiddels al enige singles uitgekomen van de zanger Louis Neefs en ondanks dat hij in de Nederlandstalige programma's van Radio Luxembourg veelvuldig voorbij kwam lukte het maar niet om het vinyl, met daarop zijn naam, over de toonbank te krijgen. Een woordvoerder van zijn platenmaatschappij Palette wist in de maand maart 1962 te melden dat de

reden voornamelijk gezocht diende te worden in het feit dat het 'Vlaams' van Louis Neefs niet aansloeg boven de Moerdijk.

Op zich een niet zo begrijpelijke verklaring. De enkele tiener programma's die de toen publieke omroepen op de radio brachten waren echt niet alleen bestemd voor de Nederlandstalige muziek. Volop werden er ook Amerikaanse, Engelse, Franse en vooral Duitse artiesten ten gehore gebracht, waarvoor ook de portemonnee door tieners en hun ouders redelijk werd getrokken. En zelfs gezang in dialect, ondermeer van de Limburger Frits Rademacher, werd veelvuldig gehoord en gekocht.

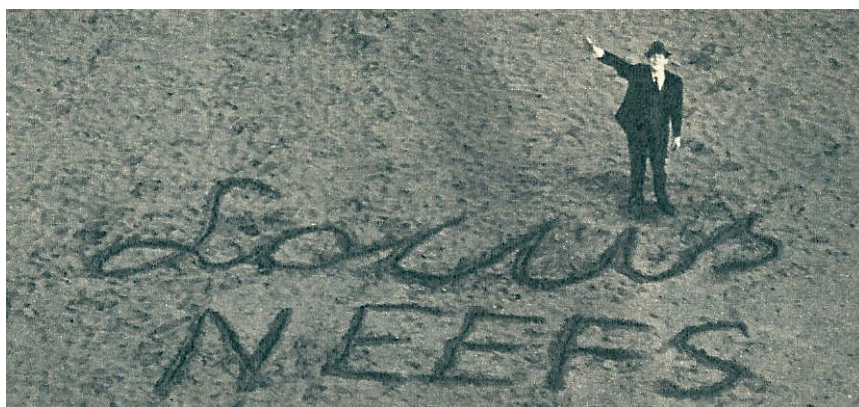


Foto: Collectie Piccolo

De toen 23-jarige Neefs was een uitstekende vocalist met een prachtige stem en bovendien kwam hij in interviews sympathiek over. Hij had zelf aan de directie van Palette het voorstel gedaan de boeg om te gooien om op een andere manier te proberen de hitlijsten in Nederland te bestijgen. Het opnemen van een Duitse single, met op de a kant het nummer: 'Ein kleines Kompliment' en met op de b kant gekoppeld het nummer: 'Fragst du die Möwe?' was het gevolg. Een plaat bovendien, die uitgevoerd was met een perfecte orkestratie. Het lag in de platenwinkel met als bestelnummer Palette PB 40084, met als toevoeging dat zijn naam als 'Lou Neefs' stond vermeld. Het nummer werd het eerste succes voor Louis in ons land. Vijf weken lang kreeg het een hitnotering met als hoogste positie de 19^{de} plaats. Louis Neefs had rond die tijd al een tiental hitjes gehad in zijn vaderland maar het Duitstalige singeltje deed in 1962 helemaal niets in België. Het zou in Nederland tot 1972 duren alvorens zijn grote succes kwam met het nummer 'Margrietje'.

En dan de bioscoop in 1962. Ze waren er nog volop in Groningen, zoals Grand Theatre op de Grote Markt, 'De Beurs' bij het A-Kerkhof of bijvoorbeeld 'Luxor' gevestigd in een statig gebouw achteraan in de Heerestraat. Ongetwijfeld in een van de Groninger bioscopen heeft ook de film 'Vrouwenhater' gedraaid, met in de hoofdrol Jerry Lewis, die de film voor Paramount ook nog eens regisseerde. Het

werd destijds aangekondigd als een vlotte film voor het grote publiek; een avondje uit om hartelijk te kunnen lachen. In deze film, die in de VS onder de titel 'Ladies Man' in de bioscopen draaide, was alles afgesteld op het dynamisme waarmee Jerry Lewis zijn komische rollen destijds vertolkte. De vrouwenhater was een uiterst gekke geschiedenis met de meest koddigste gags en gek doenerij. Lewis speelde de rol van Herbert R. Heebert die werd aangenomen voor manusje van alles in een jonge meisjes pension in Hollywood. Hij had er geen flauw vermoeden van wat een stel aantrekkelijke, allerbeminlijkste meiden zich daarop hielden. Uiteraard kwam het tot allerlei gekke situaties, die de bioscoopbezoeker van de ene lachbui naar de andere bracht. De film, die ook trompettist Harry James een rol opleverde, was een redelijk succes hoewel het heden ten dage in de categorie 'C film' zou worden gerangschikt.



In de maand februari 1962 was een BBC regisseur, Leslie Roberts, te gast bij de VARA om zijn ervaringen met de televisie over te brengen. Hij was enthousiast omdat hij in Hilversum volop de gelegenheid kreeg om zijn ideetjes over te brengen. Dit was in Engeland al lang niet meer zo het geval, daar de televisie daar al veel meer een vast gegeven was. Roberts destijds in 'Algemeen Dagblad': "U hebt hier in Nederland nog enorme mogelijkheden met televisie. U hebt nog de gelegenheid te over om te experimenteren en om nieuwe vormen te vinden. In Engeland is dat veel en veel moeilijker. Daar bestaat de televisie al zo lang, dat het iets volkomen vanzelfsprekend is geworden. Je kunt nu en dan nog wel heel

voorzichtig iets nieuws beginnen, maar dan moet het wel erg goed uitvallen, anders zegt meteen iedereen: "Die man is gek."

Hij was daarom ook heel enthousiast dat hij bij de VARA de medewerkers veel kon vertellen betreffende experimenten, die eerder door hem waren uitgevoerd bij de BBC. Hij was in ons land op verzoek van VARA's sectiechef televisie, Piet te Nuyl, die hem zag als de waardige persoon om gedurende enkele dagen de juiste tips te kunnen geven aan het VARA personeel, verbonden bij de sectie televisie. Daarop volgend zou Leslie Roberts nog een aantal malen terugkomen, ondanks zijn volle productieagenda met meer dan 60 producties per jaar.



Piet te Nuyl
Archief Freewave Media Magazine

Tijdens zijn eerste bezoek heeft hij vooral veel gepraat met regisseurs, van ondermeer de Rudi Carell - en de Tom Mandersshow, terwijl hij en passant ook nog repeteerde met een aantal deelnemers aan het Nationale Songfestival. De journalist was benieuwd of Leslie Roberts aan de VARA opzienbarende veranderingen had voorgesteld: "Nee, bepaald niet. Ik heb een paar tips gegeven waar ik dat met mijn routine kon doen. Ik geloof trouwens niet in grote effecten voor televisie. Het gaat om details. Een aantal artiesten heeft hier gewoon nog te weinig camera routine. Ze kunnen de kneepjes nog niet voldoende. Ze weten bijvoorbeeld vaak voor de camera's niet waar ze kijken moeten. Zoiets merk je bij de televisie onmiddellijk."

Roberts had zich verder gerealiseerd dat men in Nederland soms nog niet voldoende realiseerde dat men op het toneel werkte voor een heleboel mensen, maar bij de televisie dan wel voor honderdduizenden, zo niet meer dan 1 miljoen kijkers. Maar in principe werkte men in wezen alleen voor de mensen in de huiskamer. De BBC Regisseur was trouwens lovend over zijn werk met Rudi Carell: "Rudi is heerlijk om mee te werken. Hij is bovendien ideaal voor de televisie, vooral ook omdat hij op het scherm sympathiek overkomt. Dat laatste is heel belangrijk en dat kun je vaak met kleinigheden accentueren. In een scène waarin een paartje voorkomt heb ik bijvoorbeeld eens gezegd: "geef bij het passeren nu eens een bloem uit je knoopsgat aan het meisje." En dat heeft het vervolgens goed gedaan.

Leslie Roberts had na een paar dagen gewerkt te hebben in Hilversum pas op de dag van zijn vertrek naar Londen, de tijd gehad om even een half uur in het dorp te wandelen. Ondertussen gaf hij zijn mening aan de man van de radio en televisieredactie van de krant: "De mensen hier nemen altijd eerst een stugge, verdedigende houding aan maar als ze merken dat je ze wilt helpen zijn ze allemaal even vriendelijk en hartelijk. De mensen waar ik hier mee heb gewerkt, lieten zich overtuigen als je gelijk hebt. Ze onthouden wat je gezegd hebt. En het belangrijkste is, dat ze echt geholpen wilden worden, dat ze echt alles willen weten."

Het is wel heel koddig om bepaalde berichten na een halve eeuw terug te lezen. Zo vond ik in de rubriek 'Ultra Kort' van de AVRO bode van eind september 1962 een berichtje naar aanleiding van de speciale uitzending over werelds eerste communicatiesatelliet, de Telstar: 'In het Telstar programma, dat wij niet hebben gezien, zouden beelden van Amerikaanse Beatniks (nozems?) zijn vertoond, die gefilterde Marihuanasigaretten zouden hebben gerookt. Als bewijs van vooruitgang of als gebaar ten opzichte van een uitzending naar Europa? Juist, wat U denkt - en misschien wel zegt - we moesten zoiets eerst zelf gezien hebben,' De wereld zou daarna drastisch veranderen en blijven veranderen.

De televisie bracht niet, zoals we tegenwoordig gewend zijn, tal van kookprogramma's om de smaakpupillen te activeren en de portemonnee in de winkels flink te openen. Nee, men ging een stapje verder. Bij de KRO had men tot 1962 incidenteel een kookprogramma onder de titel 'Koken en Bakken' dat werd gepresenteerd door Jos van Loon. Waarschijnlijk was de man in vaste dienst want na ruim 9 maanden kwam hij terug op het scherm als rechterhand van quizmaster Pim Dijkers.

Een onderwerp als 'radio' zal altijd mijn aandacht blijven houden. Zo valt mijn oog op de ochtendprogrammering van vrijdag 21 september 1962 op 'Vandaag, Radiokrant van Nederland, 13^e jaargang nummer 177.' Meteen zie ik voor mijn ogen weer de knop van de draadomroep, waarmee je naar vier verschillende kanalen kon schakelen met inderdaad onder knop 1 het signaal van Hilversum 1. Voornoemd onderwerp was een actualiteitenprogramma, waarin de luisteraar werd bijgepraat over datgene in de wereld was gebeurd of ging gebeuren. De NCRV had, zo bleek na de geboorte van Prinses Beatrix, een gevierd verslaggever in huis die binnen een etmaal liefst zes reportages van grote klasse maakte.

Gerard Hendrik Hoek groeide in de organisatie en kreeg in 1949 de opdracht een regelmatige actualiteitenuitzending te maken. 'Vandaag Radiokrant voor Nederland' was in eerste instantie een rubriek in de avonduren en later kwam daar de ochtendeditie bij. Hoek besloot voor het programma een uitgebreid net van correspondenten, zowel in binnen- als buitenland, op te zetten. Hoek zag in de radio de ideale weg om landgenoten snel op de hoogte te houden van de dagelijkse nieuwtjes, zodat ze niet hoefden te wachten op de krant van de volgende dag. Op die manier heeft Hoek met zijn team menige journalistieke primeurs de ether in gebracht. Hoek zijn naam was ook verbonden aan: 'Vragen aan voorbijgangers', een programma dat ging over actuele omstreden onderwerpen. Uit de antwoorden en de discussies vloeide dan weer een reeks verdiepende uitzendingen over de aangesneden problemen voort. Hetzelfde gebeurde met zijn rubriek 'Ik denk er zo over'. Zijn programma's zijn er niet altijd ongeschonden uitgekomen. Zo werd de jonge verslaggever Rijk de Gooyer ontslagen, nadat men afkeurend was geweest over de inhoud van een door hem afgenomen interview. Op een bepaald moment werd een andere verslaggever, Herman Felderhof, benoemd tot eindredacteur van het programma, dat later een naamsverandering tot 'Hier en Nu' zou krijgen.

De in 1911 geboren Herman Hendrik Felderhof begon zijn loopbaan binnen de omroep in 1930 bij de AVRO als omroeper om later aan de slag te gaan als verslaggever bij 'AVRO's Radiojournaal'. Naast de normale actualiteiten, werd Felderhof vooral betrokken bij de verslaggeving rond de Koninklijk Familie. Gedurende de Tweede Wereldoorlog werd het bestaan van de AVRO officieel verboden en kwam hij in dienst bij de Nederlandse Omroep. In tegenstelling tot de meeste van zijn collega's had hij er een goede reden voor: al vroeg tijdens de oorlog kwam hij in aanraking met twee medewerkers van het Algemeen Handelsblad, die later voor de verzetskrant Het Parool gingen werken. Zij vroegen hem aan te blijven, zodat zij de Hilversumse zender zouden kunnen

gebruiken om codeberichten naar Engeland te zenden. Daarvan is het echter nooit gekomen. In 1944 werd Felderhof medewerker van het illegale blad Vrij Nederland. Felderhof had joodse wortels, wat in de oorlog extra risico opleverde. Na de bevrijding werd hij redactiesecretaris.



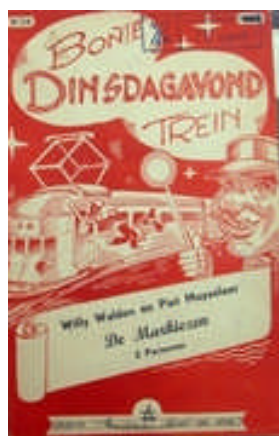
Herman Felderhof
Archief Freewave Media Magazine

Nog voordat geheel Nederland bevrijd was stapte Felderhof over naar Radio Herrijzend Nederland en weer later naar Radio Nederland Wereldomroep. Bij de publieke omroep keerde hij in 1951 terug om voor de NCRV te gaan werken en dus ondermeer als verslaggever en later leidinggevende binnen 'Vandaag de Radiokrant van Nederland.' Historische gebeurtenissen die hij voor de Nederlandse radio versloeg waren ondermeer de 'Watersnood van 1953' en de begrafenis van Koningin Wilhelmina in 1962. Een jaar later was hij net in de Verenigde Staten gearriveerd, om de begrafenis van president Kennedy te verslaan, toen diens vermoedelijke moordenaar, Lee Harvey Oswald, werd vermoord, zodat Herman Felderhof dit nieuws heet van de naald via de Nederlandse radio kon brengen.

In 1966 werd Herman Felderhof benoemd tot hoofd radioprogrammadienst van de Nederlandse Radio Unie, de NRU, oorspronkelijk een samenwerkingsverband van de omroepen, ten dienste van de technische faciliteiten, zoals radiostudio's en reportagewagens. Hij ging met pensioen in 1976. Daarna was hij nog een keer te horen als verslaggever bij een grote gebeurtenis: op 30 april 1980 versloeg hij de abdicatie van Koningin Juliana. Hij overleed in december 1994 op 83-jarige leeftijd. Zijn zoon zou ook een rijke loopbaan binnen de publieke omroepwereld krijgen, zijn naam: Rik Felderhof.

Afsluitend voor deze aflevering van 'Muziek, media en andere herinneringen' wil ik stil staan bij een speciaal jubileum dat in 1962 plaatsvond. Op de 16^e maart

van het jaar 1937 vond in de AVRO Studio 1 het eerste optreden plaats van Willy Walden en Piet Muyselaar in hun creatie als de 'dames Snip en Snap'. Vijfhonderd bezoekers vormden toen het geluidsdecor voor de 'Bonte Dinsdagavondtrein', welke werd geproduceerd door René Sleeswijk. Deze bezoekers waren de eerste ooggetuigen van dit vermaarde duo, terwijl honderdduizenden in de huiskamers die avond voor de eerste keer twee nieuwe stemmen hoorden en getuige waren van de daverende ovatie die in de studiozaal losbarstte. Snip en Snap waren met een slag een begrip geworden!



Het was het begin van de samenwerking van het trio Walden, Muyselaar en Sleeswijk. Deze samenwerking werd tevens de basis van de grootste revue die ons land in die tijd kende. Na dit genoemde optreden, in maart 1937, volgde de ene radio-productie na de andere, totdat de oorlog hier een einde aan maakte. Maar na de bevrijding kwam het duo terug op de radio bij de AVRO, zij het slechts met één enkele uitzending per seizoen. De activiteit van het trio beperkte zich niet tot de radio-optredens. Reeds in mei 1938 werd gestart met de eerste 'Snip en Snap Revue', getiteld 'Snap jij dat nou juffrouw Snip?' en in 1962 startte de 25ste Revue met als titel: 'Harten Troef'. Uiteraard was er het nodige sinds de eerste versie veranderd. De eenvoudige revues uit de beginjaren werden naderhand kostbare producties op internationaal niveau.

Maar ondanks deze groei is steeds gebleken dat Walden en Muyselaar onmiskenbaar de hoofdfiguren in de 'Snip en Snap Revue' waren gebleven. Op een zaterdagavond in maart 1962 besteedde daarom de AVRO op de televisie uitgebreid aandacht aan het jubilerende trio. In een programma, dat bijna twee uur lang in beslag nam, werden de kijkers verrast met een stuk unieke historie,

terwijl ook fragmenten van de recente revue 'Het staat in de sterren' werden vertoond. Het programma werd afgesloten met een interview met Walden en Muyselaar, waarin duidelijk naar voren kwam dat beide heren mede hun populariteit hadden verworven door veelvuldig voor de AVRO-microfoon te verschijnen.



Tot zover deze aflevering van 'Muziek, media en andere herinneringen' en het jaar 1962. Een andere keer meer met een terugblik op een ander jaar.

Hans Knot

Bronvermelding:

Algemeen Dagblad, jaargang 1962

AVRO Bode jaargang 1962

NCRV Gids jaargang 1962

Nieuws van de Dag jaargang 1962

Piccolo, jaargang 1962

Revue, jaargang 1962

Telegraaf, jaargang 1962

Wikipedia